

ALEKSANDAR PUŠKIN
IZABRANA POEZIJA

ELEGIJA

**Veselje bujno razvejanih leta
Sad ko pijanstva čemer duši smeta;
A tuga prošlih dana, slično vinu,
Sve jača je što dublje dani plinu.
I nose puno umora i žali
Budućnosti uznemireni vali.
Al' nije smrt to što mi srce moli,
Već život, radi misli, radi boli.
Ja znam da opet biće naslađenja
Da harmonija moj će sadrug biti,
Da ću nad bajkom snova suze liti,**

**I možda će na smiraj dana tajni
Da pošlje ljubav osmeh oprostajni.**

VOLEO SAM VAS

**Voleo sam vas; moja ljubav stara
Još uvek, možda, spi u srcu mome.
Al' zašto ona nemir da vam stvara?
Ja nisam rad žalostiti vas njome.
Voleo sam vas nemo, beznadežno,
Pun strepnje i pun ljubomorne boli,
Voleo sam vas iskreno i nežno;
- Nek bog da tako drugi da vas voli.**

ŠTA IME MOJE ZA TE ZNAČI

**Šta ime moje za te znači?
Umreće ono k'o šum vala
Što tužno mije tuđa žala,
Ko žagor šumski kad se smrači.
Na listu tvoga spomenara
Ostaće poput traga sivog,**

**K'o grobni natpis, čudna šara
Nečitljiva za ikog živog.
Šta znači ono? Već odavno
Val novih nemira ga briše
I sećanje životodavno
Ne budi u tvom duhu više.
No reci ga u vreme čame,
Kaži u časovima sivim:
Postoji uspomena na me,
Postoji srce gde ja živim...**

POD SINJIM NEBOM JE...

**Pod sinjim nebom je, u rodnom kraju svom
Venula setna, zamišljena...
Na kraju uvela i možda, nada mnom
Lebdela već je senka njena.
No neprestupna crta stoji između' nas:
Zalud sam staru ljubav zvao
S ravnodušnih sam usta čuo smrti glas,
Ravnodušno ga saslušao.
I eto koga ljubih dušom svojom svom
S toliko teških žudnji, nada,
S toliko bolnog tugovanja za njom,
S toliko bezumlja i jada!
Pa gde su patnje, ljubav? Sad u duši toj**

**Za senku koju smrt mi uze,
Za sećanje na život nepovratni moj,
Ne nalazim ni bol ni suze.**

POSVEĆENO...

**Ja pamtim divno magnovenje,
Kad sretoh tebe na svom putu,
Ko svetlih snova ostvarenje,
Ko neba dah u zemnom putu.
Kroz burni život hitrobežni,
Kroz strasti, iskušenja mnoga
Ja dugo slušah glas tvoj nežni
O sanjah crte lica tvoga.
Al' korak leta neizbežni
Pogasio je mašte tajne,
Zaglušio je glas tvoj nežni
I otro lika crte sjajne.
Teko je život, pun čeznuća,
Pun mraka, zla i ropskih uza,
Bez rajskog sna, bez nadahnuća,
I bez božanstva i bez suza.
Al' opet nasto otkovenje,
I sad si opet na mom putu
Ko svetlih snova ostvarenja,
Ko neba dah u zemnom kutu.
I srce puno je pregnuća:**

**Ti vraćaš sve što vreme uze,
I rajske sne i nadahnuća,**

PESNIKU

**Za ljubav sveta - ljudi, Pesniče ti ne mari!
Velike hvale huka - to je trenutani šum.
Hladan je smeh gomile; glupakov sud pokvari
Smisao. Al' ti budi - čvrst i sam ko tvoj um.**

**Ti - car si. I sam živiš. Kreće te volja tvoja,
Tamo kuda te vodi slobode tvoje put.
Usavršavaj samo duhovna blaga svoja,
Ne traži da svet puni - mirnog ti posla kut.**

**Blagorodni su samo tvog srca pravi trudi;
O delu umetničkom umetnik strože sudi...
A pusti i glupaku, pusti gomili toj**

**Neka te brani, ili šta hoće neka zbori
Nek' pljuje onaj oltar gde tvoja svetlost gori
Nestašluk dece neka koleba presto tvoj.**

N O Ć

**Sav čežnja, milošta, moj glas čim si preda mnom,
Remeti ćutanje u noćnom času tamnom.
Kraj moje postelje, pri neveseloj sveći,
Promiču stihovi sliveni, žuboreći -
Bujice ljubavi što, pune tebe, huje.
Blistavi pogled tvoj s osmehom znanim tu je,
Za mene sija on. I čujem sad, u tmini:
- Moj mili . . . tvoja sam . . . da, tvoja sam, jedini.**

1823.

POZIV

**O, ako zbilja, dok je mrak
Kad san utiša duše žive,
I s neba padne sjajni zrak
Na neme grobne ploče sive,**

**O, ako zbilja u taj čas
Opusti redom grob za grobom,
Ja čekam tad na susret s tobom,
Ja čekam tad tvoj lik, tvoj glas.**

**O, dođi mi, kroz noć, kroz san,
Onakva kao zadnjeg časa;**

**Ko led i sva ko zimski dan;
Od bola bleda i bez glasa . . .**

**O, dođi mi što pre, što pre
Ko vetra dah, ko zvuk, il' tajna.
Ko strašna sen, ko zvezda sjajna,
Svejedno je: što pre, što pre!**

**Ne zovem tebe ja zbog tog
Da korim ljude čija zloba
Učini kraj života tvog,
Ni da pročitam tajne groba,**

**I ne zbog tog što sumnji roj
U duši nosim: da prebolim,
Ne mogu ja; i sad te volim,
I još sam ja ko nekad tvoj.**

1830

* * *

**Oprosti snove ljubomorne moje:
Ljubavi strasne nemir slepi, čudni,
Verna si mi, al zašto reči tvoje
Vole da plaše moj um večno budni?
Sred poklonika što za tobom lete
Što želiš ti da draga budeš svima?**

I prazne nade što daruje njima
Tvoj pogled, čas nežan, čas pun sete?
Zaslepivši mi um i misli moje,
U ljubav bolnu moju uverena,
Ne vidiš ti kad u toj patnji strasnoj
Tuđ razgovoru, u večeri kasnoj,
Usamljen čamim izvan kruga njena.
Ni pogleda, ni reči nema tvoje:
Kad odlazim - sa strahom, s molbom mamnom,
Ne slede nikad tvoje oči za mnom:
Lepotica kad koja sa mnom staje
I dvosmislen povede govor svoj,
Mirna si ti, i šaljiv prekor tvoj
Ubija me, jer ljubav ne odaje.
Kaži mi još: suparnik večni moj,
Zatekavši me s tobom usamljena,
Zbog čega tebe pozdravlja lukavo?
Ko ti je on i kakvo ima pravo
Da tuguje i bdi pun ljubomore?
Bez matere i poluodevena,
Nasamo između večeri i zore,
Što njega ti u čase primaš kasne?
No voljen sam i, kad si sa mnom sama,
Poljupci su ti tako puni plama,
I nežna si, a reči tvoje strasne
Tad iskreno su pune duše tvoje:
Tebi su, znam ja, smešne muke moje.

**Al' voljen sam i mogu da te shvatim;
No ne muči me, mila, ja te molim,
O, ne znaš ti koliko silno volim,
I ne znaš kako ja duboko patim.**

1824

* * *

**Zbog obala svoga zavičaja
Napustila si tuđi dom.
Gorko sam plakao do kraja
Pred tobom u trenutku tom.
Moje su hladne htele ruke
Da odlazak zadrže tvoj,
Da rastanka ne kratiš muke
Preklinjao je uzdah moj.**

**Al ti si usne iščupala
Iz poljupca dubokog tog,
U drugi kraj si mene zvala
Iz predela progonstva mog.
Govorila si: "Dan postoji,
I sastanka će našeg čas
U senci maslina da spoji
Poljupcem novim opet nas."**

Al tamo, pod visokim svodom

Što sja u plavom blesku svom,
Gde raste maslina nad vodom,
Usnula ti si večnim snom.
Tvoj setni bol i čar lepote,
Sve uze urna večnog sna,
Sastanka poljubac nam ote,
Al još ga uvek čekam ja.

1830

* * *

Pod sinjim nebom je, u rodnom kraju svom
Venula setna, zamišljena . . .
Na kraju uvela, i možda, nada mnom
Lebdela već je senka njena.
No neprestupna crta stoji između nas:
Zalud sam staru ljubav zvao,
S ravnodušnih sam usta čuo smrti glas,
Ravnodušno ga saslušao.
I eto koga ljubih dušom svojom svom
S toliko teških žudnji, nada,
S toliko bolnoga tugovanja za njom
S toliko bezumlja i jada!
Pa gde su patnje, ljubav? Sad u duši toj
Za senku koju smrt mi uze,
Za sećanje na život nepovratni moj,
Ne nalazim ni bol ni suze.

1826.

BONAPARTA I CRNOGORCI

Bonaparta pitao je:

"Crnogorci - šta je to?

Zar se zbilja sile moje

Ne boji to pleme zlo?

Kajaće se - objavite

Nek` vojvode puka tog

pištolje i sablje vite

kraj koljena bace mog".

I na nas on, evo, krete

Sto topova uz njen huk,

Oklopnika kršnih čete

I memluka svojih puk.

Do predaje nama nije,

Crnogorska to je ćud;

Od konjice, pešadije,

Krš nas brani odasvud.

Zasesmo u stenje naše

Da vratimo gostu dug;

U planinu gost nam jaše

Pustošeći sve u krug.

Pored stenja vojska ide,

**Namah zbrka! pršte stroj!
Francuzi nad sobom vide:
Crveni se kapa roj!**

**"Stoj i pali! Nek` ukloni
Crnogorca svaki svog
Ne mole za milost oni
ne štedite nijednog!"**

**Grunule su puške - spale
Kape s grana dignutih,
I u grmlje na nas pale
Pritajene ispod njih**

**Plotunom smo uzvratili
Francuzima. "Ūto je to?" -
Oni su se začudili:
"Nije l` eho?" - "Ne, već zlo!"**

**Pukovnik je njihov pao
S njim sto ljudi i njen steg,
Puk se smeo sav i dao
Kako ko zna u lud beg.**

**Stog Francuzi mrze tajno
Naš slobodni, kršni kraš,
I crvene kad slučajno**

Crven kalpak vide naš.

VOLEO SAM VAS

**Voleo sam vas; moja ljubav stara
još uvek, možda, spi u srcu mome,
al' zašto ona nemir da vam stvara
ja nisam rad žalostiti vas njome.
Voleo sam vas nemo, beznadežno,
pun strepnje i pun ljubomorne boli,
voleo sam vas iskreno i nežno,
nek Bog da tako drugi da vas voli.**

PROROK

**Pun duhovne ja lutah zedi
Pustinjom što mračna je bila
I serafim se sa šest krila
Ukaza meni na razmeđi.
On prstom lakim kao san
Zenica mojih kosnu dan,
Vidovitost mu prenu zene
K'o u orlice preplašene.
Moga se uha kosnu on
I ispuni ga šum i zvon;
Treptanje čuh iz neba sile,**

I andeoskih krila let,
Nemani morskih skriven svet
I klijanje pod zemljom žile.
On promiče kroz moje usne,
I jezika moga grehe gnusne,
Svu brbljivost i podlost smrvi.
I tada žalac mudre zmije
U obamrla usta mi je
Rinuo rukom punom krvi.
I zario u grudi mač
I ustreptalo srce trgo,
I šišnu plamenu uz plač
U otvorene grudi vrgo,
Kao mrtav u pustinji sam pao
I Boga glas je mene zvao:
"Proroče ustaj, gledaj, slušaj,
Ispunjen mojom voljom budi,
I hodeći po moru i zemlji,
Rečima žeži srca ljudi."

***

Ja pamtim divno magnovenje,
Kad sretoh tebe na svom putu,
Ko svetlih snova ostvarenje,
Ko neba dah u zemnom putu.
Kroz burni život hitrobežni,
Kroz strasti, iskušenja mnoga

**Ja dugo slušah glas tvoj nežni
O sanjah crte lica tvoga.
Al' korak leta neizbežni
Pogasio je mašte tajne,
Zaglušio je glas tvoj nežni
I otro lika crte sjajne.
Tekao je život, pun čeznuća,
Pun mraka, zla i ropskih uza,
Bez rajskog sna, bez nadahnuća,
I bez božanstva i bez suza.
Al' opet nasto otkrovenje,
I sad si opet na mom putu
Ko svetlih snova ostvarenja,
Ko neba dah u zemnom kutu.
I srce puno je pregnuća:
Ti vraćaš sve što vreme uze,
I rajске sne i nadahnuća,
Božanstva čar i žarke suze.**

ZIMSKO VEČE

**Bura maglom nebo krije,
Vihorova mrsi vlas,
Čas ko ljuta zver zavije,
Zaplače ko dete čas.
Sad na trošnom krovu sveli**

Uzvijori slame klas,
Sad ko putnik zakasneli
Doziva na prozor nas.
Tužne je i mračno tako
U ubogoj izbi toj,
A što si se moja bako,
Snuždila uz prozor svoj?
Jel te umor obhrvao
Slušajući bure huk,
Il' je san na tebe pao
Uz vretena tvoga zvuk?
Pijmo, dobra, verna drugo
Mladovanju bednom mom,
Kamo časa? pijmo, tugo,
Lakše srcu biće s njom.
Pesmicu mi poj o ptici
Što za morem gnezdo svi,
Pesmicu o nesvestici
Što na vodu rano mni.
Bura maglom nebo krije,
Vihorova mrsi vlas,
Čas ko ljuta zver zavije,
Zaplače ko dete čas.
Pijmo, dobra, verna drugo,
Mladovanju bednom mom,
Kamo časa? pijmo, tugo,
Lakše srcu biće s njom.

ARION

U čamcu mi smo mnogi bili;
natezali su jedni jedro,
a drugi upirali vedro
u vodu vesla. U tišini
na krmi naš kormilar umni
u šutnji vodi tromi čun;
ja - bezbrižan i vere pun,
ja pevah im... Al vala grud
najednom zgnječi vihor šumni...
Kormilar s pomorcima strada!
Tek ja, tajanstven pevač, sada
na kopno bačen nevremenom,
ja himne iste pevam dalje
i svoje namočene halje
na suncu sušim tu pod stenom.

CVETAK

Uveli cvetak bezmirisni
pušten u knjizi gledam ja.
I gle, već mnoštvom čudnih misli
duša se moja puni sva.

Kog proleća je cvao cvatom

**i čijom rukom skršen bi?
Da l' poznatom il nepoznatom?
Zašto ga'ovde ostavi?**

**Možda za spomen na poznanstvo
il na rastanak možda dug?
Na kakvu šetnju kroz prostranstvo,
kroz tiho polje, tamni lug?**

**Živi li on il ona živi,
gde li je njihov kutak sad?
A možda su i uvenuli
ko ovaj ovde cvetić mlad?**

NE PEVAJ DRAGA

**Ne pevaj, draga, kad si samnom
gruzinske pesme pune tuge;
u sećanju mi bude tamnom
daleki žal i dane druge.**

**Kad razliju se u tišinu
te pesme lude, zanesene,
ja vidim stepu, mesečinu
i lik daleke jedne žene.**

Otkad ugledah te, draga,
njen lik u mome srcu gasne,
al nova oživi ga snaga,
kad začujem te pesme strasne.

Ne pevaj, draga, kad si samnom,
gruzinske pesme pune tuge;
u sećanju mi bude tamnom
daleki žal i dane druge.

BAJKA O RIBARU I RIBICI

U dalekoj
zemlji nekoj,
iza brda, iza gora,
na obali sinjeg mora
koliba je bila jedna
vrlo stara, trošna, bedna.

U njoj živi deda stari
krpi mrežu i ribari,
a baba mu ručak kuva
i kolibu ona čuva.

Naokolo nigde sveta,
niko tuda da prošeta.

Trideset i više leta
žive oni tako sami,

deda peca, baba čami.

Jedno jutro (beše tmurno)

deda mrežu uze žurno.

Babi reče: -Ručak kuvaj,

kuću čuvaj,

a ja odoh po svoj čamac.

Poneo sam dobar mamac,

pa se nadam, neću kriti,

da će danas ribe biti.

Naveze se on na more

u osvitak bele zore.

Mrežu baca, pa se sladi

ruke trlja, bradu gladi,

ali mrežu-praznu vadi,

ne zna više šta da radi.

Sunce zađe, već se smrači

i nebo se naoblači,

ali ribe nigde nema

i deda se kući sprema.

Tad još jednom mrežu spusti,

sa čela mu oblak gusti

rasturi se i nestade.

U mrežu mu riba pade.

Neobična riba neka,

gleda u nju s čudom deka.

Velika je pola hvata,

a sjaji se kao od zlata.
Da bi čudo bilo veće,
riba ljudskim glasom reče:
- Šta god tražiš, ja ću dati,
samo me u more vrati.
Ispuniću želju tvoju
- bilo koju...
...Sad se deda smilostivi,
pusti ribu neka živi,
ali želju on ne reče.
Spustilo se već i veče
kad se kući vrati deda,
a baba ga mrko gleda,
pa će reći:
- Sedi ovde pokraj peći.
Doneo si praznu torbu,
ješćeš sada samo čorbu.

Deda sede
i, dok toplu čorbu jede,
poče da joj, tako s reda,
čudan slučaj pripoveda.
Kad je baba čula ovo,
održa mu strašno slovo:
- Od muke ću sad pući.
tebe, deda, treba tući.
Što si tako luckast bio,
pa si ribu ispustio?

**Natrag hitaj, žuri, juri.
Korito mi staro curi:
neka riba, kako znade,
odmah meni novo dade.**

**I u tmini crnoj, gustoj,
na obali morskoj pustoju,
u pučine beskraj gleda
i poziva ribu deda.**

**- Oj, ribice, gde si da si,
dođi sada, mene spasi.**

**Uzburka se sinje more
i ispliva riba gore.**

**Morske vale repom seče,
ljudskim glasom ona reče:**

**- Kaži, deda, svoju želju,
pa se vrati u postelju.**

**I deda joj onda reče
kakva želja babu peče.**

**- Idi kući, deda, samo,
korito će biti tamo.**

**Obećanje riba dade
i u trenu već nestade.**

**Čim se deda kući vrati,
do korita odmah svrati,
a korito lepo, novo.**

No, baba mu reče ovo:

- Imam sada želju vruću,
hoću sutra novu kuću.
Ne bude li kuća nova,
ovde više nemaš krova,
već odavde ti se seli,
čuješ šta ti baba veli...
...I ujutru deda pode,
na obalu morsku dođe
pa povika ribu glasno
i reče joj sasvim jasno
tu babinu želju novu.

- Ispuniću želju ovu -
riba reče
i - uteče.

Kada kući dođe deda,
on u čudu samo gleda:
od kolibe sve od pruća
stvorila se nova kuća.
Kraj prozora baba sedi
i strogo mu sad besedi:
- Neću više kuću ovu,
imam opet želju novu.
Hoću sada kuću drugu!
Hoću u njoj bezbroj slugu.

Ode deda, ribu zove
da joj želje kaže noove.

Uzburka se sinje more
i ispliva riba gore.
Čula riba šta ga mori,
pa ovako njemu zbori:
- Idi odmah babi kaži,
ispuniću to što traži.
Sazidaću kuću drugu,
biće u njoj bezbroj slugu.

Riba reče
i - uteče.
Vesela je baba bila,
želja joj se ispunila.
Dobila je kuću drugu,
a služe je bezbroj slugu.
Ali deda baš zlo prođe.
Čim on natrag kući dođe,
zlobna baba viknu samo:
- Sluge moje, hajte amo!
odvedite ovog starca
sad u štalu kod magarca.

Živi deda i u štali,
na sudbu se on ne žali.
To je bilo u nedelju
kad ispuni babi želju,
ali, eto, već u sredu
sluge opet zovu dedu:

- Hajde, deda, baba zove,
ima, kaže, želje nove.

Mal od čuda nije pao
kad je babu saslušao:

- Smesta idi, ribu traži
i želju joj moju kaži.

Sad carica ja ću biti,
to mi mora ispuniti...

...Ode deda, ribu zove
i govori reči ove:

- Aoj, ribo, muke velje,
baba ima nove želje.

Postala je sasvim luda,
traži opet svaka čuda.

A ja, eto, nemam kuda,
moram da te zovem, molim,
da joj čudi udovoljim.

Čula riba šta on želi,
pa ovako njemu veli:

- I to će se ostvariti,
carica će baba biti.

Tako reče

i – uteče.

Carica je baba bila,
na njoj samo čista svila.

**I biseri oko vrata
i prstenje sve od zlata.
Blaga silnog ona ima,
zapoveda sada svima.**

**Kad u petak pade večer,
tad slugama baba reče:
- Dovedite onog starca,
u štali je kod magarca.**

**A kad deda pred nju kleče,
strogo ona njemu reče:
- Idi sada ribu traži,
pa joj carsku želju kaži.
Dosadno mi carstvo ovo,
hoću opet carstvo novo.
Na dnu mora hoću sada
da mi bude nova vlada.
Zlatna riba, a ne druga,
da mi lično bude sluga.
Hajde, starče, ne prkosi,
carsku želju ribi nosi...
...Kada ribu dozva deda,
on ponizno u nju gleda,
pa joj veli:
- Mene, ribo, ne veseli
što sad opet tebi hodim,
moram babi da ugodim.**

Snašla su me grdna čuda.
Jeste moja baba luda,
ali ne smem da se gložim,
moram s njome da se složim.

Željama joj nikad kraja.
Dva dana joj carstvo traje,
a već neće carstvo ovo,
traži, veli, carstvo novo.
Na dnu mora hoće sada
bezumnica da zavlada.
Ovo carstvo da joj pružiš
i ti lično da je služiš.

Kada ovo kaza deda,
riba njega samo gleda.
Ćuti riba, reč ne reče,
pracaknu se i uteče.
Čeka deda, čeka tamo
sve dok nije danak svano,
ali ribe nema više,
dedu nade napustiše.
On umoran pođe kući
kraj obale posrćući.

Kad se blizu kuće nađe,
ne mogade da se snađe.
Dvora sjajnog više nema,

**pred kolibom baba drema.
Gleda deda čudo ovo
- ni korito nije novo.
Neskromne su želje bile,
pa se nisu ispunile.**

ANCAR

**U pustinji, sred peska vrela,
Jedini u svoj vaseljeni
Ko strašni stražar Ancar na steni
Stoji od sunca što je svela.**

**Rodi ga stepa u žedne dane,
u ljutome ga gnevu goji,
Pa zelene i mrtve grane
I koren otrovom mu poji.**

**Kroz koru otrov stalno teče,
U podne topi se od žara,
A kad pro hladno padne večer
U smolu gustu on se stvara.**

**To drvo odmor ptici nije,
Tigar ne oštri uza nj ralje,
Tek vihor što se pustom vije
Dirne ga krilom pa bež' dalje.**

A kad oblak daždom mije
Njegov učmali, tužni list,
Otrovana se kiša slije
I truže pesak nevin, čist.

Al' gle, čoveku čovek reče,
Drveta toga da se lati,
I čovek pođe kad padne veče
A s otrovom se zorom vrati.

On smrtonosnu smolu nosi,
S učmalim lisjem kobnu granu
I znoj mu blede čelo rosi,
Kad zadihan u šator banu.

Kad gospodaru svome dade
Granu sa jedom ovim kobnim,
Ko mačem posečen on pade
I zaspao snom dubokim, grobnim.

A knez u otvor strele spusti
I ljuta smola u njih uđe,
I srt on s njihov vrha pusti
Na susede i zemlje tuđe.

SUŽANJ

Za gvozdnom rešetkom tamnujem sad,
Ja - nekad slobodan orao mlad.
Kraj prozora sleće moj srećniji drug,
On razdire plen svoj i leti u krug.
On kljuje i baca i gleda u mrak,
I krikom i pogledom daje mi znak.
Ja tačno razumem što hteo bi reć;
On poziva mene: "Hajd' vreme je već!
Mi slobodne ptice smo. Hajde i ti
Na mesto gde oblak nad urvinom spi,
Gde plavetno more na obzorju sja,
Gde lutamo jedino vetar, i ja!"

POSLANICA U SIBIR

U rudnicima, u Sibiru
Strpljenje vaše nek' ne klone,
Jer vaša dela ne umiru,
Ni uzvišene težnje one.

Nada, ta verna sestra zala
U podzemlje će mračno sići
Da bi vam bodrost održala
I željeno će vreme stići.

**Drugarstvo, ljubav će vam doći
Kroz brave što nad vama stoje
K'o što do vas kroz memlu noći
Slobodne reči stižu moje.**

**I pašće teške negve vaše,
Sloboda će vas dočekati,
Sve tamnice će da se sprawe
I mač će vama braća dati.**

PTIČICA

**U tuđini sveto gledam
običaj drevnih stoleća.
Slobodi hitam da joj predam
pticu na praznik proleća.**

**I utehe me prsti miču
zašto da s Bogom vodim rat
Kad makar jednom malom biću
slobodu mogu darovati.**

EXEGI MONUMENTUM

Podigoh spomenik što nije rukom tvoren,
Neće mu prilaze zaboraviti puk.
Čelom se ponosnim uzneo nepokoren
Nad Aleksandrov ratni luk.

Ne, smrti nisam plen; moj duh sa lirom svetom
Van sudbe sveg što mre, nadživeće mi prah.
Slavan ću ostati dok traje sa planetom
Bar jednog pesnika dah.

O meni Rusijom živ glas proneće ljudi,
Pomenuće me svud naroda njenih krug -
Slovena gordi sin, i Tunguz divlje ćudi,
Finac i Kalmik, stepa drug.

Dugo ću biti drag i mio svome rodu:
Lirom sam bodrio svih dobrih težnji glas,
U veku okrutnom opevao slobodu,
Za sužnje uvek zvao spas.

Najvišu zapovest o, muzo, verno sledi -
Hvala i kletva spokojno slušaj zbor,
Ne traži lovore, pred uvredom ne bleđi,
I sa glupakom mani spor.

TRENTKA JA SE SEĆAM SJAJNA

Trenutka ja se sećam sjajna,
kada preda mnom se ti pojavi
ko prividenje, kao tajna,
i ko lepote genij pravi.

Kad tuga sve mi skrha nade,
a kinjile me strepnje tašte,
tvoj nežni glas mi pevat stade
i lik tvoj sanjah na dnu mašte.

No, doba minu. Vihor nežni
raspršio mi sne i stravu.
I predadoh ja glas tvoj nežni
i lik nebeski zaboravu.

Polako su se vukli dani
u zabiti, u zatočenju,
bez zanosa, bez suza ranih,
bez nadahnuća, nalik mrenju.

Al stiže duši probuđenje.
I opet mi se ti pojavi
ko nenadano prividenje
i ko lepote genij pravi.

I kucat stade srce vruće,

nov život u njem maha uze.
I opet plamti nadahnuće,
i ljubav sja, i teku suze.

TI I VI

Isprazno Vi srdačnim Ti
Ona zabunom zameni
I odmah u mojoj mašti
Uzrhta duša u meni.

Pred njom snovi mi se snili
Ne mogu da joj odolim.
Kažem: "Kako ste mili"
A mislim: "Kako te volim!"

BESI

Kolutaju magluštine,
Mesec gubi svoju moć,
Sneg se vitla sa visine, -
Mutno nebo, mutna noć.
Saonice stepom klize,
Zvonce zvoni cin - cilin,
Na tom putu moro bi se
Užasnuti svaki džin.
"Teraj momče!" - "Zalud muke;

Konj zaspao, kajas krut;
Mrzne mi se već i ruka,
A ne vidim nigde put.
Propašćemo, - zlo je, zlo je,
Kucnuo na je zadnji čas.
Pred nama se hale roje,
Besi skaču oko nas."
"Eno jedan zube kezi;
Drugi me je pljuno, - hu!
To su besi, to su besi,
Raduju se našem zlu.
Sad je jedan trčo levo,
Konje guro u prolom,
A drugi je okom sevo
Nakom vatrom paklenom."
Kolutaju magluštine,
Mesec gubi svoju moć,
Sneg se vitla sa visine, -
Mutno nebo, mutna noć,
Sad ni maci, - - jao, jao!
Opet zasta zvona zvuk.
"Šta je ono?" - "Bog bi znao, -
Neka klada, - il je vuk."
Sicu, pište noćne strave,
U grud'ma ti hrabrost mre;
Konji ržu dižeć glave, -
Kakva j' ono avet, gle!
Lete konji ko pomamni,

**Ko da j' orkan odstrag;
Iza onih jela tamni'
Cereka se neki vrag.
Iz daljine nešto kulja,
Ne znam je li dim il' sen;
A urliče neka rulja
Vrteći se u vreten,
Čudna huka, čudna buka,
Ne znam uzrok, ne znam smer, -
Sahranjuju l' kakvog smuka,
Il' udaje daba kćer!
Kolutaju magluštine,
Mesec gubi svoju moć,
Sneg vitla sa visine, -
Mutno nebo, mutna noć.
Razuzdani besi lete,
Raduju se našem zlu,
Krici njine pesme klete
Kroz srce mi prodiru.**

VREME JE, DRUŽE MOJ

**Vreme je, družo moj, spokojstva srce prosi,
Za danom leti dan i svaki časak nosi
Života delić svoj, života delić krt;
Tek spremaš se da živiš, a gle, najednom, smrt!
Ne svetu mesto sreće sloboda, mir postoje,**

**Već davno udeš nov privlači srce moje,
Već davno sanjam beg, rob klonuo i hud,
Daleku obitelj i nasladu uz trud.**

POSETIO SAM OPET

...Posetio sam opet

**Taj kutak zemlje gde sam proveo,
Ko izgnanik, dve kratke godine.
Već deset leta prođe od tog doba
I mnogo se promenilo u mome
Životu: opštem zakonu pokoran,
I sam sam se izmenio. Al ovde
Obuzimaju sećanja me živo;
I čini mi se: još sam sinoć luto
Kroz te šumarke.
Gle, doma progonstva
Gde živeo sam s jednom dadom mojom.
Starice više nema, iza zida
Ne čujem više korake joj teške,
Kad nadgleda ujutru kuću. Evo
Šumovitog huma gde sam često
Sedeo nepokretan, gledajući
Na jezero i sećao se s tugom
Obala dugih, drugih talasa
Kroz njive zlatne i zelena polja
Ono se, plavo, pružilo široko,**

A po njegovim tajanstvenim vodama
Vozi se ribar, vukući za sobom
Ubogu mrežu. Na obali strmoj
Seoca raštrkana; tamo dalje
Vetrenjača naherena, na vetru,
Okreće jedva krila -
A na medi
Imanja dedova, na onom mestu
U goru put gde stoje - dva zajedno - treći
Podalje malo. Kad sam jaho tuda
Po mesečini, šumom poznatom
Zdravili su me njihovi vrtovi.
Tim putem sad sam prošao i opet
Video sam ih. Tu su s šumom starim.
Al oko postarelog korenja,
Gde nekad sve je bilo pusto, golo,
Sada je nikla mlada šumica,
Zelena porodica; kao čeljad
Pod njenu senku žbunje tiska se.
A njihov drugar tužni stoji sam,
Ko stari momak, oko njega sve je
Ko i pre pusto.
Zdravo, naraštaju
Mladi i nepoznati! Neću ja
Tvoj moćni, pozni uzrast videti,
Kad moje poznanike prestigneš
I zakloniš im staru, sedu glavu
Od oka prolaznika. Al, unuk moj,

**Nek čuje on šum vaših pozdrava,
Kad s drugarske se vraća sedeljke,
Pun misli veselih i prijatnih,
Kada po pomrčini prođe pored vas
I pomisli na mene.**